

- * Fıkıhta hibe malın bedelsiz temlik şeklinde tanımlanır. Temlik ifadesiyle hibe arzet ve karzdan, bedelsiz ifadesiyle satım (bay)'den, mal ifadesi ile de manevî-mecazî bağıştan ayrılır.
- * Hibe, şart koşulmaksızın bir malın hayatta iken temlikidir.

Terimler

Vahib = Hibe eden mevhub = Hibe edilen mevhub leh = Hibe edilen kişi.

Mesruiyeti

- * Kur'anda hibe kelimesi yer almaz. Allah'ın kullarına olan lütf ve bağışı bu fiil kökyle ifade edilir. Birçok ayet cömertliği övmüştür. Her Peygamber, Hediyelerinizi, birbirinizi daha sık seversiniz.

Hibe Akdinin Mahiyeti ve Kuruluş Şartları

- * Hibe teberru akidelerindendir. icab, kabul, kabz ile kurulur.
- * Bazı Hanefîler hibenin yalnızca kabul ile kurulduğunu, bazıları ise kabz ve kabul ile kurulduğunu söyler.
- * Hakim görüş icab ve kabul ile kurulduğudur.
- * Hibenin teslim alınması (kabz), mülkiyetin kesinleşmesi içindir. İcab ve kabulü gerekli kılması mülkiyetin intikali sebebiyledir.
- * Hibe icab, kabul, kabz ile sahîh olur. Temlik akideleri yalnızca icab ve kabul ile kurulur.
- * Vasiyette kabz olmaksızın kabulün hatta vasiyeti reddetmenin yeterli olduğu aralarındaki mahiyet farkına dayanarak ölünen ehliyeti olmadığı için borç (ilzam) oluşmaz. Vardır. borcu olmaz.
- * Hibede kabz gerekli olduğu, teberru ile oluşan mülkiyet zayıf olup bağlayıcı olmayıdır. Hibe edenin mülkiyeti ise güçlüdür.
- * Hanefîlere göre hibenin rükûnü icab ve kabuldür. Cumhura göre ise; Vahib, Mevhub leh, Hibe edilen mal, mevhub (menfaat) ile sığar.
- * Kabz, hibenin lüzum şartıdır. Ebu Hanîfe, Şafî ve Sıvî bu görüştedir.
- * Hibe eden kabzdan önce rücu hakkına sahiptir.
- * Hibe eden kabzdan önce rücu hakkına sahiptir. Hibe edilen elindeyse yalnızca hibe ile sahîp olur.
- * Hibe edilen şey veda, iare, kira ve gasp yoluyla hibe edilenin elindeyse yalnızca hibe ile sahîp olur.
- * Babanın küçük çocuğuna hibesi mücceret akid ile tamamlanır. Büyük oğluna hibe ederse o iyali arasında olsa dahi kendisinin kabzetmesi gerekir. Küçük yabancıya hibesi velisi, annesi ile malik olur.

Hibe'nin Sihhat Şartları

- 1. Hibe eden tam ehliyetli olmalıdır. Reşit olmalıdır. Ölüm hastasının yabancıya hibesi $\frac{1}{3}$ 'tan fazla olamaz. Hibe eden tam ehliyetli olmalıdır. Reşit olmalıdır. Ölüm hastasının yabancıya hibesi $\frac{1}{3}$ 'tan fazla olamaz.
- 2. Mevhub leh mülk edinmeye ehliyetli olmalıdır. Tam ehliyetli olma şartı aranmaz. Yaşayana hibe eden varislerine yani onları iznine bağlıdır.
- 3. Hibe edilen mal olmalıdır. Menfaat hibe olmaz. Anne karındakine hibe sahîh olmaz. Malik ise cenine hibeyi caiz görür.
- 4. Hibe, hibe edenin mülkü olmalıdır.
- 5. Hibe edilen hibe anında mevcut, malum ve muayyen olmalıdır. Paylaştırılmayan hisseli şeyde hibe caizdir. Paylaştırılan şeyde caiz değildir. Hibede kabz şarttır. Hibe fasit şartlarla kurulursa akid sahîh şart batıldır.

Hibeden Rücu

- * Hanefîler yabancıya hibeden vazgermeyi mekrûh fakat caiz görmüşlerdir.
- * Şafîler ise hibeden rücu caiz görmez.
- * Hanefîler hibe eden karşılığında birşey almadıkça hibe eden hak sahibidir. Hibe edenin kabul ederken hibe edenin karşılığında birşey almadıkça hibe eden hak sahibidir.
- * Akid bağlayıcı yapar. Bir bedel verilmişse, bir artma varsa hibeden dönüş caiz değildir.

Umra ve Rukba Yoluyla Hibe

- * Umra, hibe edilen kişinin yaşadığı sürece geçerli olması şartı ile yapılan hibedir. Vahib, hibe ettiği kişinin ölmesi halinde hibenin sona ermesini şart koşmuştur. Hanefîler bu hibeyi sahîh, şart batıl sayar. Hibe edilen kişi yaşadığı sürece hibe edenin sahibi olur. Ölünce varislerine bu mal geçer.
- * Rukba yoluyla hibe ise vahib ölünce mevhub leh, mevhub leh ölünce vahibe geri dönmeye bağlıdır. Ebu Hanîfe ve Muhammed'e göre bu batıldır.
- * Ebu Yusuf'a göre Rukba caizdir.

Hibe - Sadaka İlişkisi

- * Sadaka bütün hükümlerde hibe gibidir. Aralarındaki fark sadaka da geri dönüş hakkı yoktur. Çünkü sevap kazanmaya yöneliktir. Fakire yapılan hibe sadakadır. Sevap kazanmadır.
- * Batmakla yülmek olduğu kalabalık ailesi olan zengine sevap amacıyla yapılan tasadduk sadakadır.